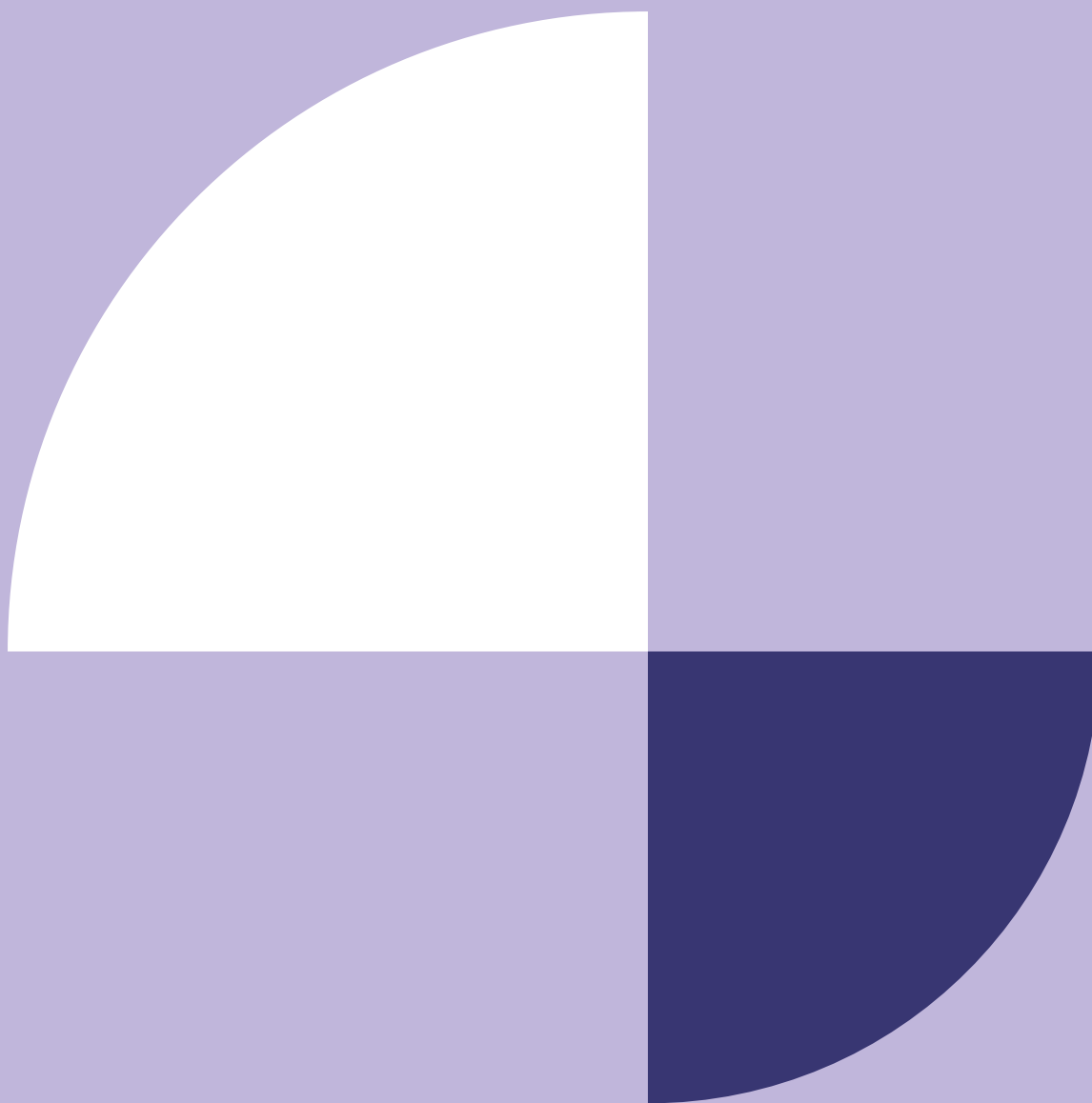


Förbundsekonomi fördjupning kongressen 2024



FACKFÖRBUNDET ST
KONGRESS
2024

Innehåll

1. Inledning	1
2. Hållbar förbundsekonomi	2
3. Medlemsutveckling och medlemsavgiften	3
3.1. Hur har det gått under kongressperioden?.....	3
3.2. Organisationsgrad.....	3
3.3. Medlemsavgiften.....	4
3.4. Medlemsavgifter i andra förbund	7
4. Förbundets kostnader	9
5. Tillgångarna och avkastningen	10
5.1. Konfliktkapital och konfliktmål.....	10
5.2. Likviditetsbehov och kapitalbuffert	11
5.3. Tillgångarnas verkliga värde och värdetillväxt.....	11
6. Bilaga 1	14

1. Inledning

Denna rapport är ett fördjupningsunderlag för att ge en helhetsbild av STs ekonomiska situation. Den ska ses som ett komplement till STs årsredovisning och verksamhetsberättelse 2023 samt den ekonomiska inriktningen som behandlas på kongressen. Det är viktigt att känna till STs ekonomiska förutsättningar eftersom de flesta beslut kongressen fattar påverkar förbundets ekonomi. Ett webinarium om förbundsekonomin hålls 22 maj 2024 för att det ska finnas möjlighet för kongressombuden att fördjupa sig i materialet och ställa frågor innan själva kongressen börjar.

Varför är STs ekonomi viktig?

STs ekonomin ger förutsättningar för vår fackliga verksamhet, men skiljer sig från en myndighet eller ett företags. Vår framgång mäts inte i ekonomisk vinst utan i vår förmåga att ta tillvara medlemmarnas intressen. Pengarna ska räcka till att förhandla och teckna kollektivavtal, ge rådgivning, utbilda förtroendevalda, påverka politiker och andra beslutsfattare samt värva nya medlemmar så att vi kan påverka ännu mer. Dessutom ska våra pengar placeras och växa så att vi kan sätta kraft bakom orden och strejka när det behövs. Det förbund vi lämnar över till nästa generation ska också fortfarande vara starkt. Det handlar om förhandlingsstyrka, om organisatorisk styrka i form av att vi är många medlemmar och om konfliktstyrka. Därför är det en viktig avvägning att långsiktigt säkerställa att STs ekonomi ger möjlighet till en facklig verksamhet som engagerar, värvar och behåller medlemmar samtidigt som vi fortsatt har tillgångar som gör oss konfliktstarka. För att uppnå detta beslutade STs extrakongress 2022 att förbundets långsiktiga ekonomiska mål ska vara en ”Hållbar förbundsekonomi, där verksamhetsunderskottet minskar över tid”. Det betyder att medlemsintäkterna allt mer ska täcka kostnaderna för den fackliga verksamheten så att rörelseresultatet har en positiv utveckling. I avsnitt 2 visas hur förbundets verksamhetsresultat har sett ut under kongressperioden.

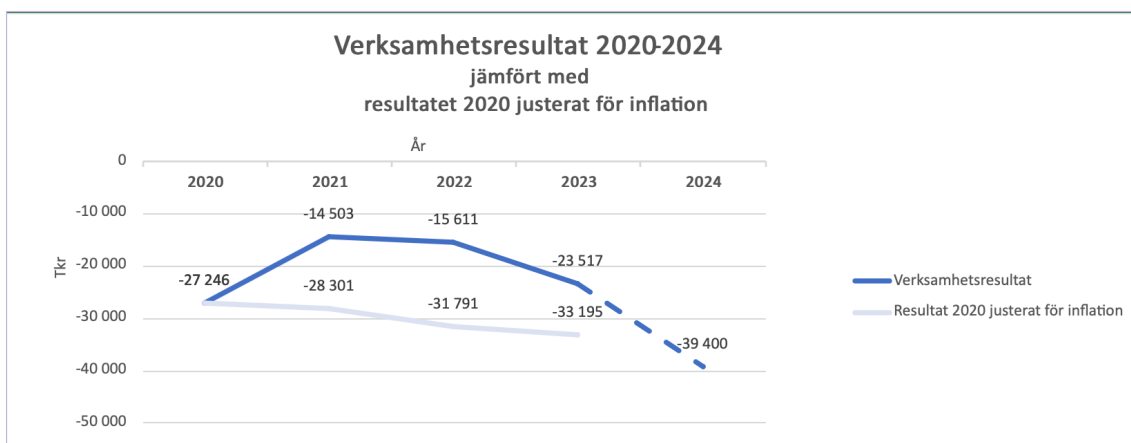
Vår förmåga att värva nya medlemmar och behålla befintliga är avgörande för vår framtid. De senaste åren har, trots ökade satsningar på värvning, inneburit i princip oförändrat antal aktiva medlemmar. För ST är det viktigt att så många som möjligt av de som jobbar inom vårt verksamhetsområde är medlemmar hos oss. Då kan vi driva våra frågor och vara många som är engagerade på arbetsplatserna. Det är också viktigt att vi är tillräckligt många medlemmar i varje myndighet/företag för att ses som rätt fackförbund att förhandla för de anställda och för att kunna strejka om det skulle behövas. I avsnitt 3 presenteras fakta om STs medlemmar. Där finns också ett avsnitt om hur medlemsavgiften har utvecklats och en jämförelse med andra förbunds avgifter. En kortfattad information för att förtydliga vilka kostnadsposter som ingår i årsredovisningens resultaträkning finns i avsnitt 4.

ST är ett ekonomiskt starkt förbund som under många år byggt upp ett stort kapital och haft en bra värdeutveckling på detta. Alla STs finansiella tillgångar placeras och förvaltas enligt förbundets placeringspolicy och sedan 2022 också efter en särskild hållbarhetsansvisning. ST placerar i aktier, räntebärande värdepapper och fastigheter för att sprida riskerna. Riskspridningen och långsiktigheten i vår förvaltning har gjort att vi trots pandemin och inflationen har stått oss väl och har goda marginaler i de beräkningar som redovisas i detta dokument. Det gör också att vi kan ha ett underskott i verksamhetsresultatet om 20 mnkr utan några risker för förbundets ekonomiska styrka, vilket i sin tur innebär att vi inte behöver genomföra skyndsamma besparingar i den fackliga verksamheten. I avsnitt 5 presenteras mer information om tillgångarna och avkastningen.

2. Hållbar förbundsekonomi

STs extrakongress 2022 beslutade att förbundets långsiktiga ekonomiska mål ska vara en ”Hållbar förbundsekonomi, där verksamhetsunderskottet minskar över tid”. Samtidigt beslutades om en ny uppräkningsmodell för medlemsavgifter som ska ge högre intäkter totalt och jämnare över åren samtidigt som kostnadsökningarna för medlemmar blir mindre.

Kongressen 2020 hade ambitionen att minska underskottet i verksamhetsresultatet och beslutade därför att kostnadsökningstakten i budgeten skulle vara 1,4 procent per år under kongressperioden. Detta hade inte så stor inverkan på utfallet under pandemiåren 2021 och 2022, då den fackliga verksamheten på arbetsplatser avstannade och kostnader för värvning, resor och fysiska möten minskade eller periodvis upphörde. Därav det lägre underskottet för dessa år i grafen nedan. Beslutet om 1,4 procents kostnadsutveckling togs i en tid där Riksbanken kämpade för att få upp inflationen över 2 procent. 2023 när den fackliga verksamheten började komma igång igen efter pandemin med fysisk värvning, resor och möten hade däremot inflationen tagit ordentlig fart. Detta ledde till att verksamhetsresultatet budgeterades med ett något större underskott och närmade sig nivån för 2020 i reella tal. För samtliga tre år hittills under kongressperioden har verksamhetsresultatet varit bättre än 2020, både i absolut och reella tal. I grafen nedan visas detta med den mörkblå linjen. Den streckade linjen visar verksamhetsresultat utifrån beslutad budget 2024, som har högre kostnader på grund av kongressen. I grafen visas också verksamhetsresultatet 2020 justerat för inflation (den ljusblå linjen) för att visa hur inflationen påverkar.



Det ekonomiska utfallet för 2022 och 2023 visas i förbundets årsredovisning för 2023.

3. Medlemsutveckling och medlemsavgiften

Enligt stadgar har förbundet 3 olika medlemsformer: *Aktiva*, *passiva* (pensionärer) och *studerande*. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det främst utvecklingen av yrkesaktiva medlemmar som är av intresse.

3.1 Hur har det gått under kongressperioden?

Den totala medlemsutvecklingen har resulterat i en ökning på totalt 4 160 medlemmar från perioden 31 december 2020 till 31 december 2023. Detta beror främst på en ökning av antalet studentmedlemmar. För yrkesaktiva medlemmarna kan vi se en ökning med 37 medlemmar under kongressperioden. Det något blygsamma resultatet är inte ett tecken på att medlemsutvecklingen stått still utan 2023 visar på ett rekordhøgt antal inträden, men också på ett fortsatt mycket høgt antal utträden. Den stora utmaningen i att öka antalet yrkesaktiva medlemmar ligger i att vi trots fler nya medlemmar också har nästan lika många medlemmar som lämnar förbundet. Pandemin och inflationen har varit de stora faktorerna som påverkat medlemsflødet under denna period. Över 43 procent av medlemmar som utträtt 2023 gör det för att de lämnat STs organisationsområde, vilket vi inte kan påverka.

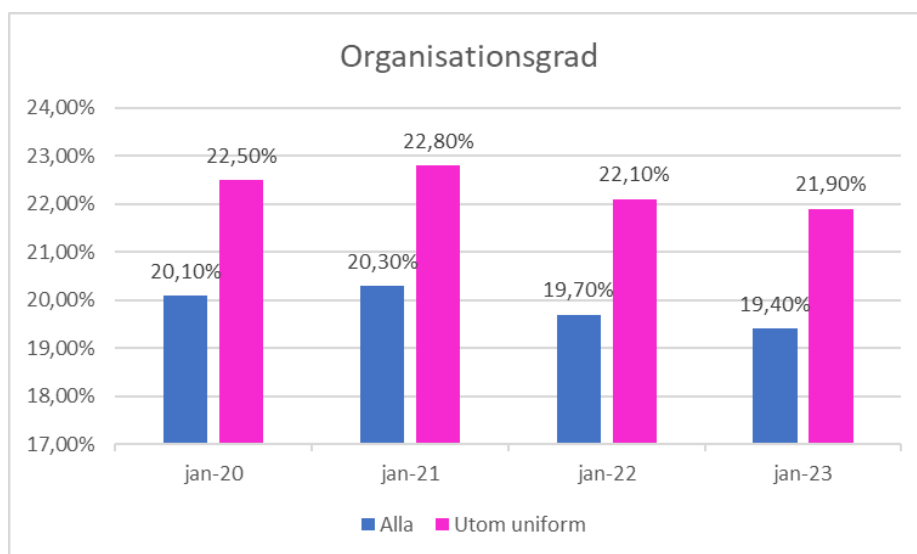
ST har under 2023 optimerat den värvande kommunikationen via webben. Fokus har varit avtalsrørelsen och vikten av att vara medlem i Fackförbundet ST för att få bättre villkor i arbetslivet. Det har bidragit till att cirka 9 400 inträden har gjorts på st.org, vilket är en ökning med hela 21 procent jämfört med 2022. Det rekordhøga antalet nya medlemmar beror främst på att några stora avdelningar arbetat med att förbättra sina rutiner kring att välkomna nyanställda och att det gjorts av fackliga representanter närmast medlemmarna. Andra framgångsfaktorer har varit att kansliet tillsammans med avdelningar drivit lokalfackliga frågor på arbetsplatserna.

Framöver står förbundet inför utmaningar gällande medlemsutvecklingen för yrkesaktiva medlemmar. Allt fler myndigheter kan stå inför besparingskrav, en föränderlig omvärld med både teknisk utveckling som kan förändra arbetslivet för många och politiska beslut med förändrade förutsättningar. Utifrån detta är det svårt att ta fram en tillförlitlig prognos för medlemsutvecklingen. Förbundsstyrelsen har diskuterat ett mål om att öka antalet inträden med 10 % under åren 2024 och 2025 och minska antalet utträden med 5 % under 2025 - 2026. Samtliga ekonomiska beräkningar till kongressen utgår av försiktighetsskäl från ett oförändrat medlemsantal under kongressperioden.

3.2 Organisationsgrad

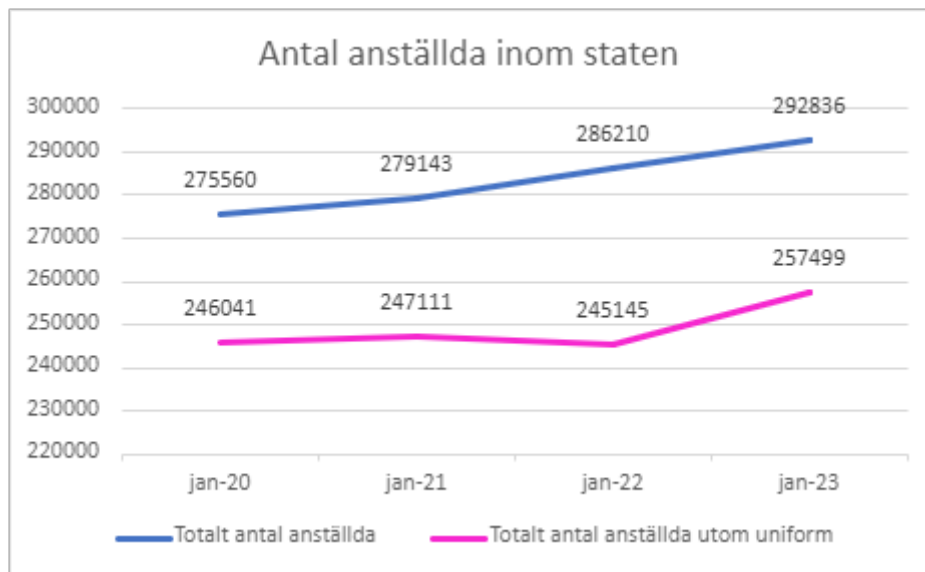
Om medlemsutvecklingen är avgörande för förbundsekonomin så är organisationsgraden avgörande för det fackliga inflytandet. Detta gäller såväl på enskilda arbetsplatser som i de centrala avtalsrörelserna och även vår möjlighet att påverka utredningar mm.

Inom statlig sektor har OFR en sjunkande organisationsgrad sedan 2005. Den var 2015 39 procent och är i den senast tillgängliga statistiken (2018) 38,2 %. Andelen övriga eller oorganiserade i staten ökade successivt från 21 procent 2015 till 23,2 procent 2018.



Antalet anställda ökar inom det statliga området. Dock sker de stora ökningarna just nu inom rättsväsendet och även med stort fokus på försvar och polisen. Då delar av den statliga verksamheten ej ligger under vårt organisationsområde är ökningen inom staten en viktig och stor påverkningsbarfaktor men inte hela sanningen.

Fackförbundet ST har 56 674 medlemmar inom staten av totalt 292 836 statligt anställda i september 2023 vilket innebär en organisationsgrad på 19,4 %. Om arbetsområdena militärt arbete, gränsövervaknings- och polisarbete tas bort är motsvarande siffra är 21,9 %. Det innebär att vår organisationsgrad sjunkit i förhållande till tidigare år, även om det statliga området på helheten ökar. Sett till förhandlingsstyrka organiserar OFR 36,3 % vilket är aningen starkare än SACO/S.



När det gäller bolagssidan är organisationsgraden svår att få fram eftersom vi inte har information om antalet anställda inom varje bolag.

3.3 Medlemsavgiften

Extrakongressen 2022 beslutade om en ny uppräknig av medlemsavgifterna där avgiften varje år höjs med 60% av löneutvecklingen inom staten. Till skillnad mot tidigare innebär detta flera mindre höjningar och en uppräknig som är enklare att förklara. Samtidigt ger det också jämnare inkomst till förbundet och en fortsatt följsamhet till löneutvecklingen. De åtta inkomstnivåerna med 2 000-kronorsintervall permanentades så att medlemmar med inkomst över 28 000kr betalar högsta avgiften. Det innebär att på sikt kommer allt fler medlemmar att betala den högsta avgiften. För prognos över medlemsintäkter under kongressperioden se underlaget för ekonomisk inriktning.

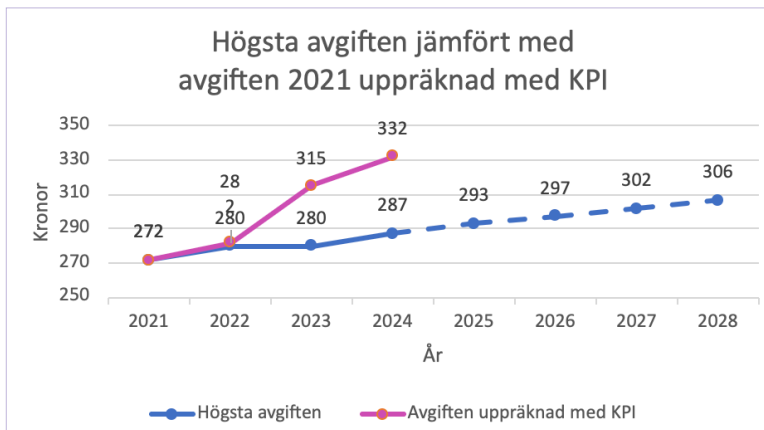
Nedan visas medlemsavgifter per år under innevarande kongressperiod och en prognos (ljusblå) för kommande år utifrån ett antagande om en löneökningstakt om 3,3 procent för 2025 och därefter 2,5% per år. (Eventuell lokal avgift tillkommer.) Förbundsstyrelsen fastställer i slutet av varje år avgifterna för nästkommande år baserat på principen för uppräknig som kongressen beslutat.

Avgift per inkomstklass och år

År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inkomstklass								
-13 999	152	152						
14 000 -15 999	168	168	168	172	175	178	180	183
16 000-17 999	184	184	184	189	193	195	198	201
18 000-19 999	200	200	200	205	209	212	216	219
20 000-21 999	216	216	216	222	226	229	233	236
22 000-23 999	232	232	232	238	243	246	250	254
24 000-25 999	248	248	248	255	260	263	267	271
26000- 27 999	264	264	264	271	276	280	285	289
28 000-	272	280	280	287	293	297	302	306

I diagrammet nedan visas andelen medlemmar som betalar enligt de olika avgiftsklasserna. Nästan 71 procent av yrkesaktiva medlemmar betalar den högsta medlemsavgiften. Genomsnittlig förbundsavgift är 268 kr exklusive lokal avgift. Genomsnittlig lokal avgift är 25 kr. (Siffrorna avser 2024-01-01.)





Sedan 2021 har den högsta medlemsavgiften ökat 15 kronor (5,5%), från 272 kr till 287 kr. Skulle avgiften ha följt med i inflationsutvecklingen hade den i stället varit 332 kr nu, vilket visas i grafen ovan.

3.4 Medlemsavgifter i andra förbund

Nedan följer en sammanställning av några andra förbunds medlemsavgifter. I alla förbund ingår en inkomstförsäkring, men villkoren skiljer sig åt förbunden emellan. Jämförelsen visar ordinarie avgift per 1 januari 2024 exklusive eventuella lokala avgifter. Den stora skillnaden mellan ST och SACO-förbunden ligger i hur avgiftssystemen är konstruerade. Bland SACO-förbunden är det vanligast med en enhetsavgift (med reducerad avgift för vissa grupper), medan ST har en avgiftstrappa. Det mest korrekta är därför att jämföra STs genomsnittliga avgift, 268 kr, med SACO-förbundens avgifter.

FÖRBUND	TRAPPA	LOKAL AVGIFT	CENTRALORGANISATION	AVGIFT
Unionen	Nej	Ja	TCO	235 kr
Naturvetarförbundet	Nej	Nej	SACO	250 kr
Akademikerförbundet SSR	Nej	Nej	SACO	260 kr
Universitetslärares Sulf	Nej	Nej	SACO	275 kr
DIK	Nej	Nej	SACO	279 kr
Akavia	Nej	Nej	SACO	280 kr
Seko (inkl barngruppliv och fritidsolycksfallsförsäkring)	Ja	Ja	LO	150-370 kr
Vision	Ja	Ja	TCO	252 kr
Sveriges ingenjörer	Nej	Nej	SACO	240 kr
Ledarna	Nej	Branschavgift		317-393kr
Journalistförbundet	Nej	Nej	TCO	380 kr
SRAT	Nej	Branschavgift	SACO	225 kr
Polisförbundet (inkl sjuk- o olycksfallsförsäkring)	Nej	Ja	TCO	375 kr

4. Förbundets kostnader

I årsredovisningen redovisas förbundets kostnader efter funktion. Nedan beskrivs översiktligt vilka olika verksamheter som ingår i de olika posterna. Ett ständigt förbättrings- och effektiviseringsarbete pågår inom förbundet för att hålla kostnaderna nere och använda förbundets resurser på bästa sätt, både ekonomiskt och ur ett hållbarhetsperspektiv

Drift och administration

I driftskostnaderna ingår lokalkostnader, förbrukningsmaterial, IT-drift, datakommunikation samt personal- och ekonomiadministration.

Förbundsgemensam verksamhet

I förbundsgemensam verksamhet ingår utbildningar, medlemskommunikation, inkomstförsäkring, avtalsverksamhet och förhandlingar. Dessutom ingår kompetensutveckling och utvecklingsarbete.

Parlamentarisk organisation

Här ingår kostnader för förbundsstyrelse, förtroendevalda, stämma, kongress och ordförandekonferens mm. Nedan redovisas kostnaderna för 2023 för de övergripande posterna.

	TOTALT I KR
Förbundsstyrelse	6 160 566
Förbundsstämma	1 095 910
Ordförandekonferens	617 603
Avtalsdelegationer	305 481
Revision	502 136
Valberedningen	45 622
FS arbetsgrupper	10 937
Summa	8 738 255

Anslag och regional samverkan

Anslagssystemet ska stödja den genomgående idén i det utvecklingsarbete som sker i ST - att föra beslut och ansvar så nära medlemmarna som möjligt. Avdelningsanslagen och regional samverkan budgeteras totalt till cirka 10 procent av medlemsintäkterna. Anslagssystemet innebär att det i förbundsavgiften ingår anslag till avdelningarna i form av ett så kallat geografitillägg och ett mängdtillägg samt ett grundanslag om 1 000 eller 2 000 kronor för mindre avdelningar. Av de 71 avdelningar som är berättigade till grundanslaget är det 20 som inte tar emot det. Oftast beror detta på att man valt att avstå från ekonomihantering då det uppfattas som för svårt och/eller för tidskrävande. Avdelningarna beslutar själva om den avgiften för den lokala verksamheten. Den genomsnittliga lokala avgiften är 25 kr.

I bilaga 1 finns en sammanställning över avdelningarnas ekonomi 2022 exklusive sektioners eller klubbars ekonomi. Totalt fanns det i slutet av 2023 25,5 mnkr i eget kapital på avdelningsnivå.

Gällande de särskilda värvningsanslag som finns hänvisas till kongressunderlaget för verksamhetsinriktning.

Syftet med regional samverkan är att bedriva verksamhet som tillför värde för det lokala fackliga uppdraget. Den ska främja bildande av nätverk och vara en arena för erfarenhetsutbyte mellan förtroendevalda över avdelnings-, sektions- och klubbgränserna samt bidra till förbundets övergripande mål. Regional samverkan finansieras genom anslag som består av två delar, dels ett grundanslag om 35 kr per medlem och dels ett geografitillägg för Nord och Gotland om 50 kr per medlem. Ingen automatisk uppräknings görs. Totalt är budgeten cirka 3,3 mnkr. Kostnader som ingår är medlemsaktiviteter, föreläsningar, biokvällar och regionkonferenser mm.

Redaktionen och tidningen Publikt

Under rubriken Publikt ingår kostnaderna för medlemstidningen.

Internationell verksamhet

Den internationella verksamheten omfattar medlemsavgifter till internationella organisationer. I projekt på flera håll i världen stöttar ST uppbyggnaden av starka fackförbund och bidrar därmed till mänskliga rättigheter, minskad fattigdom och en mer demokratisk samhällsutveckling. En stor del av utvecklingsarbetet finansieras av bidrag från Union-to-Union, men det som redovisas i verksamhetsbudgeten är medlemsavgifter och STs eget arbete.

Medlemsavgifter organisationer

Här redovisas kostnader till andra svenska organisationer t ex TCO, OFR, TAM. Kostnaderna baseras normalt på antal medlemmar i respektive förbund som ingår i de olika organisationerna.

Fastigheter

Enligt bokföringsreglerna ska fastighetsförvaltning redovisas som en verksamhetskostnad. Därför redovisar intäkter och kostnader från fastigheterna under rubrikerna rörelsens intäkter och rörelsens kostnader i årsredovisningen. I STs organisation är fastighetsförvaltning är inte en del av den fackliga verksamheten, utan fastighetsresultatet ses som en avkastning på det konfliktkapital som investerats i fastigheterna. I budgeten och den interna uppföljningen visas därför fastighetsresultatet som en del av finansavkastningen. Därför skiljer sig verksamhetsresultatet åt mellan årsredovisningen och våra interna styrdokument.

Skatter

Det är främst finans- och fastighetsförvaltningen som är skattepliktig verksamhet i ST. På resultatet från de verksamheterna betalar förbundet skatt om 20,6 procent. Fastighetsskatten redovisas som fastighetskostnad.

Facklig verksamhet är inte momspliktig så ST betalar inte moms på medlemsintäkterna, men har heller inte rätt att dra av moms på inköp till den fackliga verksamheten. Detta innebär att momsen kostnadsförs på samma sätt som varan eller tjänsten som köpts in och kostnaden blir därmed totalt cirka 25 procent högre än i en momspliktig verksamhet.

5. Tillgångarna och avkastningen

ST bedriver facklig verksamhet för att uppnå förbundets mål och beslut kring förbundsekonomin bör fattas för att skapa bästa möjliga förutsättningar för att uppnå dessa mål. Detta sker genom att säkerställa att ST står på en stabil ekonomisk grund och samtidigt kan genomföra så mycket facklig verksamhet som möjligt, inte genom att samla så mycket kapital som möjligt på hög. Samtidigt är inte tillgångarna oändliga utan det måste finnas en balanserad avvägning av hur stort kapitalet behöver vara och hur mycket av kapitalavkastningen som kan användas för att finansiera den fackliga verksamheten. Till kongressen 2020 togs det fram ett sådant underlag som här är uppdaterat med siffror från december 2023.

För att vara ekonomiskt väl rustat behöver ST ha ett samlat kapital som säkerställer att det går att ta ut medlemmar i konflikt – konfliktkapital – och att det går att hantera oförutsedda händelser – kapitalbuffert. Här beskrivs vilka bedömningar som gjorts för hur mycket kapital som krävs för detta. Dessa bedömningar är gjorda med stora säkerhetsmarginaler. Slutsatsen är att ST behöver ett konfliktkapital på 780 miljoner kronor för att klara sin konfliktberedskap, och en kapitalbuffert på 340 miljoner kronor – sammanlagt 1,1 miljarder. Konfliktkapitalet och kapitalbufferten behöver öka i takt med de kostnader som de ska kunna finansiera, dvs värdesäkras.

Marknadsvärdet av de tillgångar som inte används i förbundsverksamheten uppgår till cirka 1,9 miljarder. Förbundet har således större tillgångar än vad som behövs till konfliktkapital och kapitalbuffert – ett överkapital. STs tillgångar ger intäkter i form av räntor, utdelningar, hyror och stigande värden, dvs ekonomisk avkastning. Avkastningen kan variera över tid, men det går att göra antaganden om hur stor den kommer att vara i genomsnitt. STs mål är att avkastningen på förbundets samlade kapital ska vara 5 procent per år, en nivå som historiskt kunnat uppnås med god marginal. Det är mer än vad som behövs för att värdesäkra konfliktkapitalet och kapitalbufferten. Resterande del av avkastningen kan användas till facklig verksamhet, totalt 20 miljoner kronor per år – också detta en siffra beräknad med stora säkerhetsmarginaler. Det innebär att förbundet har en hållbar ekonomi även om de årliga kostnaderna för verksamheten är 20 miljoner kronor större än verksamhetsintäkterna. Att på detta sätt använda en del av kapitalavkastningen till facklig verksamhet är inte samma sak som att ta av det sparade kapitalet. Konfliktkapitalet, kapitalbufferten och även överkapitalet bevaras och värdesäkras. Samtidigt ”arbetar” det för medlemmarna genom att en del av överavkastningen kan användas till facklig verksamhet i stället för att höja medlemsavgiften. Med en förbundsekonomi som bygger på dessa förutsättningar har ST en stabil ekonomi både för konfliktåtgärder och för förbundets andra åtaganden.

5.1 Konfliktkapital och konfliktmål

Konfliktkapitalet är ett mått på hur stora tillgångar ST har möjlighet att använda vid en konflikt-situation. Det är viktigt att förstå att konfliktfonden, som redovisas i bokföringen, egentligen bara är ett bokföringsbegrepp och inte motsvaras av pengar som finns samlade på någon specifik plats. Det värde som redovisas finns i tillgångar som inte används i verksamheten och som kan säljas eller belånas vid en konflikt. Eftersom konfliktkapitalet ska användas för att betala uteblivna löner vid konflikt är det viktigt att det värdesäkras så att det följer medlemmarnas löneutveckling. En ökning med 3 procent per år bedöms vara tillräckligt för att säkerställa detta över tid.

Förbundets medlemmar tillhör olika avtalsområden, och vissa yrkeskategorier kan inte tas ut i konflikt. Det behöver heller inte vara nödvändigt att ta ut omfattande medlemsgrupper i konflikt för att konfliktåtgärder ska vara effektiva. Ett konfliktmål där 65 procent av förbundets yrkesaktiva medlemmar ska kunna vara i konflikt i 21 dagar innebär att ett konfliktkapital på 780 miljoner kronor behöver reserveras.

5.2 Likviditetsbehov och kapitalbuffert

ST behöver ha en kapitalbuffert – ekonomiska medel som gör det möjligt att även vid oförutsedda händelser stå för förbundets åtaganden och genomföra verksamhet (och i vid behov avveckla den under ordnade former).

Likviditets- och placeringspolicyn, som fastställs årligen av förbundsstyrelsen, fastslår att ST ska ha likviditet – tillgång till pengar – som gör det möjligt för ST att klara 3 månaders kostnader utan några intäkter. I praktiken innebär det att förbundet alltid har cirka 60 miljoner kronor på ett bankkonto för att kunna genomföra de åtaganden som finns utan att snabbt behöva avyttra värdepapper vid ett tillfälle där det kan orsaka förluster. Dessutom behövs en större kapitalbuffert som inte behöver vara likvid. En rimlig och försiktig bedömning är att det behövs en uthållighet på 1,5 år för att avsluta verksamheten och ingångna avtal, i en situation där inga intäkter kommer in och verksamheten ska fortsätta oförändrat men utan några särskilda satsningar. Totalt innebär det att det krävs en kapitalbuffert motsvarande ca 340 miljoner kronor.

Även kapitalbufferten måste värdesäkras för att kapitalet inte ska urholkas av kostnadsökningar. Eftersom en stor andel av förbundets kostnader är lönekostnader behöver även kapitalbufferten värdesäkras med 3 procent per år över tid.

5.3 Tillgångarnas verkliga värde och värdetillväxt

ST har byggt upp ett stort kapital och haft god avkastning på detta. Det framgår i balansräkningen, som tar upp tillgångar, skulder och eget kapital. Här fokuseras på tillgångarna, eftersom skulderna är små och kopplade till förbundsverksamheten.

Det bokförda värdet för tillgångar är normalt lägre än marknadsvärdet, eftersom de enligt försiktighetsprincipen alltid ska bokföras till det värde som är lägst av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet. För att visa det verkliga värdet på tillgångarna är marknadsvärdet ett mer korrekt mått. Marknadsvärdet kan röra sig både uppåt och nedåt – det gäller speciellt för aktier, medan räntebärande värdepapper och fastighetsvärden rör sig betydligt trögare. Förbundets finansiella anläggningstillgångar, det vill säga värdepapper, är fördelade mellan aktier och räntebärande värdepapper. De är också fördelade på olika förvaltare och marknader. Alla STs placeringar sker utifrån den av förbundsstyrelsen beslutade Likviditets- och placeringspolicyn. Både anskaffningsvärdet och marknadsvärdet av värdepappersinnehavet redovisas i årsredovisningen. 2022 beslutade förbundsstyrelsen också om en Hållbarhetsanvisning för att ytterligare precisera STs ambitioner för våra placeringar utifrån hållbarhet. Denna följs upp årligen.

Dessutom äger ST fastigheter med syftet att sprida riskerna genom att placera i olika slags tillgångar. Att använda fastigheterna som säkerhet för lån i en konfliktsituation och kunna frigöra konfliktmedel minskar också risken för att behöva sälja värdepapper snabbt (med risk för förlust) för att betala ut konfliktsättningar. I årsredovisningen redovisas både fastigheternas anskaffningsvärde och marknadsvärde.

ST äger två hyresfastigheter i Stockholm. För den ena av dessa planeras att genomföra en större renovering under 2024 - 2025. Därefter bedöms resultatet från fastigheterna bli ca 6 miljoner kronor per år. Fastigheterna är helt obelånade. Den fastighet på Sturegatan 15 där STs kansli i Stockholm finns ägs av ST tillsammans med Officersförbundet genom bolaget STOFF AB. ST äger 75,7 procent. Förutom det rent finansiella intresset i fastigheten är det ett strategiskt beslut att förbundet ska äga de lokaler där merparten av kansliets verksamhet bedrivs. I STs årsredovisning redovisas tillgången i STOFF AB som aktiekapital om 105 miljoner kronor. Utdelningen från STOFF AB till ST har de senaste åren varit ca 7,5 mnkr per år.

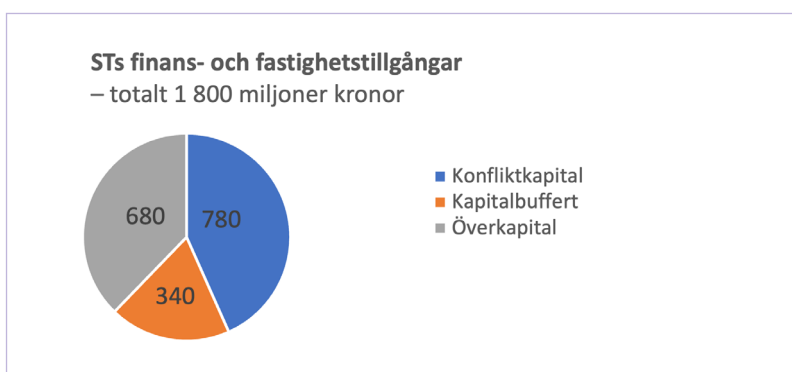
Utöver de tillgångar som finns inom STs organisation har förbundet även en andel i Offentliganställdas förhandlingsråds (OFR) konfliktmedel, bestående av både värdepapper och fastigheter.

Nedan visas en sammanställning över marknadsvärdet för förbundets tillgångar som inte används i förbundsverksamheten. Kapitalet och värdetillväxten är fortsatt tillräckligt stor för att STs arbete för att minska underskottet i verksamhetsresultatet ska kunna bedrivas i ordnade former och över en längre tid, och tillräckligt säker för att förbundet också långsiktigt ska kunna finansiera en del av sin fackliga verksamhet med dess hjälp.

TILLGÅNG	MARKNADSVÄRDE TKR
Värdepapper och likviditet	686 808
Hyresfastigheter	393 000
STs andel av fastighet i STOFF AB	558 700
OFR konfliktfond (ej i STs bokföring)	310 315
Totalt	1 948 823

Det verkliga marknadsvärdet för STs tillgångar är enligt ovanstående tabell 1 948 mnkr. I de kommande beräkningarna har av försiktighets skull utgått ifrån en lägre nivå om 1 800 mnkr, eftersom marknadsvärdet kan förändras både uppåt och nedåt över tid.

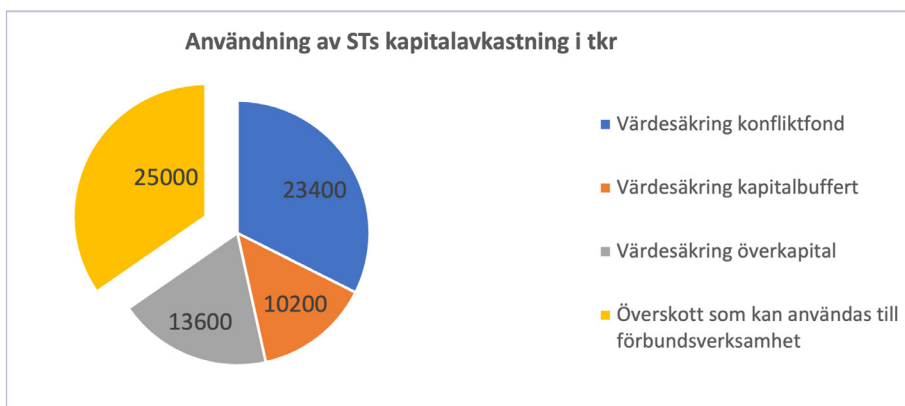
Diagrammet visar hur STs tillgångar kan fördelas på de tre kategorierna konfliktkapital, kapitalbuffert och överkapital. Överkapitalet, det kapital som inte behöver reserveras för konfliktkapital eller kapitalbuffert, är cirka 600 miljoner kronor. För att värdesäkra överkapitalet bedöms 2 % värdeökning behövas, motsvarande beräknad inflation över tid.



För att förbundsekonomin ska vara hållbar måste både konfliktkapitalet och kapitalbufferten värdesäkras. Det sker genom att en del av avkastningen från kapitalet avsätts för värdesäkring. Resterande avkastning kan användas till kostnader utan att det urholkar konfliktstyrkan, förbundets betalningsförmåga eller totala förmögenhet.

Förbundets avkastningsmål på kapitalet är 5 procent per år. Det motsvarar 3 procents tillväxt utöver en beräknad inflation på 2 procent över tid. Historiskt har avkastningen generellt varit högre än så, även om det de senaste åren varit en betydligt högre inflation.

Av diagrammet nedan framgår att en avkastning på 5 procent årligen innebär att 38,6 miljoner konor återstår efter att konfliktkapitalet och kapitalbufferten värdesäkrats. Dessa fördelas på en värdesäkring om 13,6 mnkr och ett överskott på 25 mnkr årligen. Detta innebär att rörelseresultatet i genomsnitt kan visa ett underskott med 20 mnkr och det finns ändå en marginal på ytterligare 5 mnkr per år.



Historiskt har avkastningen på STs kapital varit högre än avkastningsmålet på 5 procent per år. Den överavkastningen kan användas för att ge ytterligare utrymme för facklig verksamhet. Eftersom det är mer osäkert hur stor en sådan överavkastning blir över tid bör bara kostnader för särskilda satsningar under kortare tid – cirka ett år – finansieras av den.

Både bedömningen av det ekonomiska utrymmet för att täcka underskott i rörelseresultatet och för särskilda satsningar behöver prövas årligen, men ska ses mot avkastningen över period om cirka 5 år. Det innebär att några år utan överavkastning (eller till och med negativ avkastning) inte förhindrar särskilda satsningar om det sedan tidigare år finns oanvänt utrymme.



Fackförbundet ST

Box 5308, 102 47 Stockholm.
Besök: Sturegatan 15
Telefon: 0771-555 444.
E-post: st@st.org.
Webbplats: www.st.org